

**O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim, fan va
innovatsiyalar vazirligi
Guliston davlat universiteti**

**“SIRDARYO VILOYATINI INNOVATION
HUDUDGA
AYLANTIRISH: MUAMMO, YECHIM VA
XALQARO TAJRIBA”**

**mavzusidagi xalqaro forsayt formatidagi
ilmiy-amaliy anjuman ishtirokchisi**

**“TRANSFORMING SIRDARYA REGION INTO
INNOVATION REGION:
PROBLEM, SOLUTION AND INTERNATIONAL
EXPERIENCE”**

**participant of the scientific-practical conference
in the format of the international website**

2. Fraction structure of cotton cleaning equipment in cotton enterprises and their cleaning effectiveness / M Khodjiev, I Abbazov, O Alimov, J Karimov//International Journal of Advanced Research in Science, Engineering and Technology-2019-Vol 8.-Issue 1. –P 7983-7988

3. M.T. Khojiev, I.Z. Abbazov, O.N. Alimov, Ways to efficiently cleaning of cotton waste produced at cotton cleaning factories, Textile Journal of Uzbekistan 1, 2 (2019)

ОТМ ТАЛАБАЛАРИНИ ИШ БИЛАН БАНДЛИККА ТАЙЁРЛАШ АСОСИДА МЕҲНАТ БОЗОРИНИНГ САМАРАЛИ РИВОЖЛАНИШНИ СТРАТЕГИК КОНЦЕПЦИЯСИ

Ф.М.Зикрияев, Н.Расурова, С.Қаюмова

*ГулДУ мустақил изланувчиси
ГулДУ мустақил изланувчиси
ГулДУ таянч докторанти*

Аннотация: мазкур мақолада ОТМ талабаларини иш билан бандликка тайёрлаш асосида
меҳнат бозорининг самарали ривожланиши стратегик концепциясига оид илмий назарий
таҳлиллар келтирилган.

**Таянч иборалар:иш билан бандлик, меҳнат бозори, ОТМ талабаларини иш билан
бандликка тайёрлаш, стратегик концепция.**

Иш билан бандликка, ишсизликка таъсир қилувчи ҳар қандай воситалар, ёшлар меҳнат бозорини давлат томонидан тартибга солишининг ижтимоий-иқтисодий механизмини кенг даражада акс эттиради.

Мазкур ёндашув асосида ислоҳотлар шароитида жойларда иш билан бандлик тизими фаолият кўрсатишининг асосий қонуниятлари ва тамойилларини ишлаб чиқиши мумкин, бу эса ўз навбатида меҳнат бозорининг самарали ривожланиши ижтимоий йўналганликни кучайиши ва инсон капитали, жумладан, унинг мулкчиликни турли шаклидаги корхоналарда ривожланиши билан тавсифланади.

Мазкур жараёнда куйидаги методологик тамойилларга асосланиши лозим.

1- иқтисодиётдаги ислоҳотлар нуқтаи назаридан, иш билан бандликни ривожланиши ва уни тартибга солишга меҳнат бозори тизими фаолият кўрсатиши ва самарали ривожланишини ташкил этиш;

2- бошқариш назарияси ва амалиёти нуқтаи наза-ридан жойларда иш билан бандликни тартибга солишни меҳнат бозорини бошқаришнинг муҳим бир функцияси деб белгилаш;

3- меҳнат бозори назарияси ва амалиётига мос равишда иш билан бандликни тартибга солиш;

Шунинг учун, жойларда иш билан бандликни тартибга солиш жараёни ижтимоий-иқтисодий тизимнинг ҳаммага маълум хусусиятлари билан бирга ахборот билан таъминланганлик ва импульсив ривожланиш, узлуксизлик ва ўзгарувчанлик, ижтимоий йўналганлик ва тартибга солинувчанлик, транзитивлик ва эволюционлик, кўникувчанлик ва асосланганлик каби хусусиятлар билан ҳам тўлдирилиши зарур. Улар бевосита меҳнат бозори фаолият кўрсатишининг объектив қонуниятларидан келиб чиқади.

Шундай қилиб, меҳнат бозорининг назарий ва методологик асослари, асосий вазифалари ва элементлари мазмунини чуқур ўрганиш унинг рационал шаклланиши ва самарали ривожланиши йўлини равшанрок кўришга имкон беради.[1].

Меҳнат бозорида ишсиз ёшлар рақобатбардошлигини таъминлашнинг қуйидаги усуллари мавжуд:

Хуқуқий усуллари, иқтисодий усуллари, ташкилий усуллари, ижтимоий-психологик усуллари ва ҳ.к. улар ёшларни иқтисодий фаоллик, бозор минталитетини барпо этишга йўналтиркатта аҳамият касб этади.

Меҳнат бозорида ишсиз ёшлар рақобатбардошлигини таъминлаш функциялари қуидагилардан иборат:

1. Режалаштириш ёрдамида хизмат қўрсатиш бўйича ишсиз ёшлар рақобатбардошлигини оширувчи ва уларнинг иш билан бандлигига кўмаклашувчи аниқ вазифалар қўйилади, шунингдек, ишга жойлашиш органлари кесимида уларнинг қарорлари ва молиялаштириш манбалари белгиланади.

2. Ташкиллаштириш ишсиз ёшлар эҳтиёжини иш жойларида аҳоли бандлигига ёрдам берувчи фаол дастурларни ишлаб чиқиши ташкиллаштириш орқали амалга оширишга йўналтирилган.

3. Назорат ижро этилувчи тартиб-интизом шартларини мустахкамлаш, бошқарувни ошириш учун зарур ва бандлик хизматларининг бажарадиган функциялари билан боғлиқ бўлган барча жараёнларни камраб олади. [2].

Меҳнат бозорида ишсиз ёшлар рақобатбардошлигини таъминлашнинг такомиллаштирилган янги механизми қуидаги асосий шарт-шароитларнинг таъсирини тартибга солиши лозим: ёшлар меҳнат бозорида ишчи кучига талабнинг ошиши ва унга таклифнинг камайиши; ёлланма ишчи кучига меҳнат ҳақини (нархини) энг паст миқдорини аҳоли жон бошига тўғри келадиган минимал истеъмол бюджетидан кам бўлмаган ҳолда белгилаш; ишсиз ёшлар иш билан бандлигини оширишни рафбатлантириш; ишсиз ёшларнинг малакаси, ракобат қобилияти ва касбий харакатчанлигини ошириш, ёшлар меҳнат бозори инфратузилмасининг самарали ривожланишини таъминлаш ва бошқалар. . [6].

ОТМ талабаларини иш билан бандликка тайёрлаш асосида меҳнат бозорининг самарали ривожланишни стратегик концепциясининг асосий мақсади - меҳнатга лаёқатли аҳоли бандлигини камайиши, ишсизликнинг ўсиши, янги иш жойларини яратилиши, ҳақиқий меҳнат даромадларининг камайиши каби шароитларда ишчи кучига талабни ошириш ва унинг таклифини камайтириш бўйича комплекс тадбирлар ишлаб чиқишдан иборатdir. . [7].

Буни ҳисобга олган ҳолда мазкур концепциянинг стратегик мақсадлари қилиб қуидагиларни белгилаш мумкин:

- ижтимоий йўналтирилган қишлоқ меҳнат бозорини босқичма-босқич шакллантириш;
 - меҳнатга лаёқатли иш билан банд бўлмаган аҳолини иш билан таъминлаш тизимини такомиллаштириш;
 - янги иш жойларини ташкил этишга, аҳолининг бандлик даражасиниаи ошириш;
 - аҳолини оқилона бандлигини шакллантириш;
 - қайта ишлаш саноати, хизмат, сифат ва шахсий меҳнат секторларида янги иш жойларини яратиш;
 - ишчи кучига талабнинг ошиши ва ишсизликнинг камайишини таъминловчи кичик ва ўрта бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликни ривожлантириш;
 - мулкчиликнинг ижара, жамоа, ҳиссадорлик ва хусусий шакллари ва шахсий ёрдамчи хўжаликларини ривожлантириш;
 - ишлаб чиқариш ва хизмат қўрсатишни маҳаллий ва хорижий самарали технология ва техника билан таъминлаш;
 - қишлоқ хўжалиги саноат корхоналарини ва ишлаб чиқариш - ижтимоий инфраструктура обьектларини вужудга келтириш;
 - маҳаллий ходимларнинг малакасини, рақобатбардошлигини ва чет элга юборилишини амалга ошириш ва уларда янги иқтисодий маънавий ва мафкуравий тафаккурни шакллантириш;
 - ҳар бир ишсиз учун ихтиёрий ва мустақил иш жойини танлаш ва меҳнат қилиш имкониятларини яратиш;
- меҳнат бозорининг иқтисодий, ташкилий ва ҳуқуқий механизмларни такомиллаштириш. [8].

Мазкур мақсадларга узлуксиз эришиш учун меҳнат бозори ривожланишнинг асосий босқичлари ва вазифаларини аниқ белгилаш зарур.

Тадқиқотлар шуни қўрсатадики, кичик ва ўрта бизнесни хизмат ва шахсий меҳнат

секторларида ташкил қилиш зарур. Чунки бу секторлардаги иш жойларининг қиймати юкори эмас. Шунинг учун кўплаб янги иш жойларини яратиш мумкин. Мазкур тадбирларни амалга оширишда, биринчи навбатда хусусий тадбиркорлар хизматидан фойдаланиш керак.

Турли хил иқтисодий ва ижтимоий имтиёзлар ва квоталаштирилган иш жойларини тақдим этиш йўли билан меҳнатга лаёқатли ёш ва кўп болалик аёллар, ўсмирлар, пенсионерлар ва ногиронлар **фаолиятларини моддий рағбатлантиришнинг тизимини янада такомиллаштириш** қишлоқ ишчи кучига талабни оширишнинг муҳим иқтисодий тадбирларидан бири ҳисобланади. [8].

Ёш болани тарбиялаш муддатини узайтириш (келажакда бола етти ёшга тўлгунга қадар) ва унга ҳақ тўлаш миқдорини доимо ошира бориш аёлларни ихтиёрий равишда меҳнат бозоридан, ҳалқ хўжалигининг бандлик тармоқларидан «тортиб олишга» имкон берар эди. Улар оиласидан ишлар билан машғул бўлганликлари сабабли иш жойларида юкори самара бера олмайдилар. Ёш болалик аёлларнинг «сунъий» ишсизлигини ҳал қилишнинг муҳим усули уларнинг болага қараш бўйича амалий фаолиятларини моддий рағбатлантириш ва уни расмий тан олиш бўлиши мумкин. Шу мақсадда бандликка кўмаклашиш жамғармасининг **ишсизлик нафақаларига сарфланаётган маблагларини ижтимоий сұғурта жамғармасига қайта тақсимлаш** ва уларни ижтимоий тўловлар кўринишида аёлларга бериш лозим. [9].

Қишлоқ хўжалик махсулотларини ишлаб чиқариш, қайта ишлаш саноати ва ижтимоий ишлаб чиқариш инфраструктураси корхоналарида ва хусусий хўжаликларда квоталаштирилган иш жойлари миқдорини ошириш, ҳамда уйда ишлаш кўламини кенгайтириш **кўп болалик аёллар** фаолиятини иқтисодий рағбатлантиришини сезиларли даражада оширади.

Ёшлар ишсизлиги муаммосини мактабларда ўсмирларни касбий йўналтириш бўйича фаолиятни яхшилаш, ҳамда даромад келтирувчи ишларнинг турларини кўпайтириш йўли билан ҳал қилиш мумкин.

Меҳнатга лаёқатли пенсионерлар ва ногиронлар учун квоталаштирилган иш жойини ташкил этувчиларга имтиёзли кредитлар бериш ва уларнинг даромадларига пасайтирилган солиқ ставкаларини белгилаш лозим.

Шу билан бирга қишлоқ ишчи кучи таклифини рағбатлантирувчи ёки чекловчи солиқ ставкалари муҳим иқтисодий тадбирлар гуруҳига киради. Даромад солиги ставкасининг ўсиши ёлланган ходимларни янги иш жойига таклифини камайишига олиб келади. Шу билан бирга юкори малакали мутахассисларнинг кўшимча ишга қизиқишилари камаяди. Солиқ ставкасининг ошиши кўпчилик аҳоли бандлигига салбий таъсир қиласиди. Шунинг учун бизнинг фикримизча, бундай тадбирларни амалга оширишдан аввал унинг оқибатларини комплекс таҳлил қилиш керак.

Мазкур концепцияда иш кучи таклифининг камайишига олиб келувчи иқтисодий ва ижтимоий тадбирлар ҳам ишлаб чиқилган: шахсий-ёрдамчи хўжаликларни, якка меҳнат фаолиятини ва ўзини ўзи банд қилиш тизимини ривожлантириш; бандликнинг эгилувчан ва нестандарт шаклларини кенгайтириш; ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил қилишнинг бозор усулларини тадбиқ этиш; инфляциянинг ўсишини қискартириш; ишсизликни камайтириш ва унинг нафака миқдорини ошириш; ёлланган ходимлар ва иш берувчилар моддий манфаатдорлигини таъминлаш; иш билан банд бўлмаган шахсларнинг малакасини, ракобатбардошлигини, сафарбарлигини ва экспорт қилинишини ошириш ва уларнинг ижтимоий ҳимоясини таъминлаш. [7,8].

Шунингдек, иш билан банд бўлган ходимларнинг малакасини оширишни ташкил қилиш ҳам **ижтимоий тадбирларнинг** муҳим қисмини ташкил қиласиди. Ҳозирги вақтда бозор услубида хўжалик юритишнинг талабларига мос келувчи юкори малакали мутахассисларни тайёрлашга объектив зарурият вужудга келди. Бунинг учун, аввало, қишлоқ ўқув масканларининг моддий-техникавий ва молиявий таъминотларини яхшилаш ва ундаги профессор-ўқитувчиларнинг иқтисодий манфаатдорлигини, ижтимоий ҳимоясини ва профессионал-малака даражасини тубдан яхшилаш лозим.

Янгича хўжалик юритиши услубиёти эса, уларнинг улушим 30-40%га тенглаштиришни, ривожланган хорижий давлатлар тажрибаларини ўрганишни ҳам тақозо этмоқда. Шунинг учун менежментлар, маркетологлар, бизнесменлар, ишбилармонлар каби ҳозирги замон мутахассисларини тайёрлашнинг мақсадли режалаштирилган республика ва худудий

дастурларини ишлаб чиқиб, изчил амалга оширилишини доимий назорат қилиш ва зарур маблағ билан таъминлаш лозим. Бундай тадбирларни ижобий амалга ошириш учун эса, аввало, педагогик ва илмий ходимлар иш ҳақига нисбатан соликлар даражасини кескин камайтириш билан бирга уларни илфор тажрибга эга бўлган хорижий давлатларга бир-икки ойлик эмас, балки икки-уч йиллик малака оширишга жўнатиш керак. Бундан иқтидорли студентлар ҳам истисно бўлмаслиги зарур.

Юқори малакали кадрлар уларга эҳтиёжи юқори бўлган корхоналарнинг, ташкилотларнинг, шахсий хўжаликларнинг ва ишбилармонларнинг соф даромадлари хисобидан тайёрланиши давлат бюджети маблағларини тежашга олиб келади. Мазкур тадбирлар қишлоқ ишчи кучининг ракобатбардошлилигини оширишга ва экспорт қилинишини қўпайтиришга ҳамда ва унинг таклифи камайишига бевосита таъсир этади.

Иш ҳақини тартибга солиши бўйича тадбирлар ишчи кучи талаб ва таклифи ўртасидаги нисбатга таъсир қилишнинг умумиқтисодий - ижтимоий услубидир. У кўпроқ ишчи кучининг таклифига таъсир этади. Чунки иш ҳақининг микдори меҳнатни татбиқ қилиш соҳасини белгилайди. Шунинг учун, давлат иш ҳақи соҳасида оқилона сиёsatни ўтказиб, ишчи кучига талабнинг микдори ва тузилишига таъсир кўrsatiши мумкин. У – иш ҳақининг барча кўrsatkichlarini тартибга солувчиidir. Давлатнинг аралашуви - маъмурий ва иқтисодий бўлиши мумкин. Унинг иш вақти давомийлиги ва иш вақти бирлигига иш ҳақи тўлашга таъсири одатда маъмурий характерга эга. Кўргина ривожланган мамлакатларда давлат иш ҳафтасининг энг катта давомийлиги ва энг кам иш ҳақини тартибга солиб боради. Иш ҳақининг аниқ микдорини белгилашда тўртта субъект ўзаро ҳамкорлик қиласи: давлат, касаба уюшмаси, тадбиркорлар ва меҳнат бозори. Давлат иш ҳақини белгилаш бўйича масъулиятни касаба уюшмалари ва тадбиркорларга юклаши мумкин бўлса ҳам, бу жараёнда фаол иштирок этади. Бозор шароитларида давлат иш ҳақи даражасини маъмурий белгилашдан воз кечиши лозим. Унинг микдори иш берувчилар билан ёлланма ходимлар ўртасида тузиладиган меҳнат шартномаси (контракт) асосида касаба уюшмаси вакилининг мутлақ иштирокида белгиланиши керак. [6].

Бундан ташқари, концепцияда таъкидланганидек, меҳнат биржалари томонидан ишчи кучига талабнинг ошиши ва ишсизликни камайтириш бўйича амалга ошириладиган муҳим иқтисодий чора-тадбирлар сирасига банд бўлмаган ходимларга касблари бўйича иш жойларини тақдим этиш, бандликка кўмаклашиш жамғармасидан имтиёзли кредитлар бериш йўли билан кичик ва ўрта бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликни ривожлантириш, бўш иш жойлари ярмаркаларини ўтказиш, ўз вақтида нафақалар ва моддий ёрдам бериш, ижтимоий ҳимояни таъминлаш киради.

Ушбу концепцияда Ўзбекистон Республикасининг «Аҳолини иш билан таъминлаш тўғрисидаги» Қонуни ва Меҳнат Кодекси қоидалари ва «Аҳолини иш билан таъминлаш ва янги иш жойларини яратиш», «Кадрларни тайёрлаш», «Қишлоқ ижтимоий инфраструктурасини ривожлантириш» бўйича давлат дастурларининг асосий кўrsatkich lari инобатга олинди. Улар концепциянинг ишчи кучига талабнинг ошиши ва унинг таклифинг камайиши бўйича **ташкилий чора-тадбирларни ишлаб чиқишига бевосита ёрдам беради.** Булар жумласига корхона хусусийлаштирилган, иқтисодий начорлашган ва ихтисоси ўзгарган шароитларда ишлаётганларнинг (айникса малакали ходимларнинг) бандлигини сақлаб қолиш ва барқарорлаштириш (иш жойларини маблағлар билан таъминлаш ва квоталаштириш), ходимларнинг рақобат қобилиятини ошириш, иш билан банд бўлмаган шахсларни қайта ўқитиши, бундайлар қўшимча касб ва мутахассисликларни эгаллашлари учун шароитлар яратиш ва уларнинг руҳий кайфиятларини кўтариш, бандликни эгилувчан ва ўзини ўзи банд қилиш шаклларини рағбатлантириш, қишлоқ хўжалиги бўлмаган қўшимча иш жойларини яратиш ва бўш лавозимларни эгаллаш учун бандликка кўмаклашиш жамғармасидан оқилона фойдаланиш (қарзлар, имтиёзли кредитлар), ёшлар, кўп болалик аёллар, меҳнатга лаёқатли пенсионерлар ва ногиронлар учун квоталаштирилган иш жойларини яратувчи корхоналарни иқтисодий рағбатлантириш, қишлоқ ўқув юртларини тугатган ва ўз мутахассислиги бўйича иш топа олмаган ёш кадрларни иш ҳақи учун бандликка кўмаклашиш жамғармасидан маблағлар ўтказиш шарти билан (бандлик хизмати ташкилотлари билан шартномалар асосида) ишга қабул қилиш амалиётини кенгайтириш, ноқишлоқ хўжалиги янги иш жойларини яратишни инвестиция билан таъминлаш ва ижтимоий инфраструктура объектларини ривожлантириш киради. [4,5, 7,8,9].

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 20 апрелдаги “Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида” ги ПҚ-2909 – сонли қарори.
2. Абдураҳмонов Қ.Х. Мехнат иқтисодиёти: назария ва амалиёт. Дарслик. Қайта ишланган ва тўлдирилган З-нашри – Т.: Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси «FAN» нашриёт давлат корхонаси, 2019. – 281-б
3. Андреев С.В. Кадровый потенциал и проблемы занятости в условиях перехода России к рыночным отношениям. -М.: Институт социологии РАН, 1997. С.76.
4. Рикардо Д. Сочинения - М., 1961.-С. 25-30.
5. Роденкова Т.Н., Кондратьева А.А., Климова А.А., Расчетнова Д.С. Интегральная оценка результативности деятельности кафедр и факультетов вуза//Вестник Российской экономической академии имени Г.В.Плеханова.-2011.-№4 (40).
6. Мирзакаримова М., Рахимова У. Касбий таълим тизими битирувчилари меҳнат бозорига маркетинг ёндашуви (ёки соҳани модернизациялашнинг айрим жиҳатлари). Таълим, фан ва инновация, 2/2016. 39-б.
7. Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитасининг маълумотлари. ОТМ фаолиятининг асосий кўрсаткичлари. Статистик тўплам (2016-2017 ўқув йили). – Т.: 2017. 214 б.
8. Ўзбекистон Республикаси Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлигининг маълумотлари. Меҳнат ва бандлик. – Т.: 2018.
9. www.islohot.uz

ОТМ ТАЛАБАЛАРИНИ ИШ БИЛАН БАНДЛИККА ТАЙЁРЛАШ АСОСИДА ИҚТИСОДИЁТНИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ МАВЖУД ХОЛАТИ

З.Зикрияев, Б.Норбўтаев, Н.Расулова, З.Негматуллаева

ГулДУ проректори

ГулДУ мустақил тадқиқотчиси

ГулДУ мустақил тадқиқотчиси

ГулДУ талабаси

Аннотация. Мазкур мақолада ОТМ талабаларини иш билан бандликка тайёрлаши асосида иқтисодиётни инновацион ривожлантиришининг мавжуд холати бўйича илмий назарий таҳлиллар келтирилган.

Таянч иборалар: ОТМ талабалари, иш билан бандлик, иқтисодиётни инновацион ривожлантириши.

Сўнгги йилларда хорижий ва маҳаллий иқтисодий адабиётларда ёшларнинг иш билан бандлиги ва ишсизлиги, йигит ва қизларни меҳнат фаолиятига тайёрлаш муамосига анча кўпроқ эътибор қаратилмоқда. Ўзбекистонда бу шу мавзуга бағишлилар илмий-техник конференциялар ўтказиш, ишсиз ёшлар рақобатбардошлигининг асоси сифатида умумий ва касбий таълим сифатини оширишга йўналтирилган диссертациялар тайёрлаш, қонунчилик ва бошқа меъёрий хужжатлар қабул қилишда намоён бўймоқда. Бу мавзу С.Д. Резник, И.Л. Игошина, А.А. Сочилова («Шахсий рақобатбардошлик асослари», «Менежмент карьераси»), В.И. Андреев («Конкурентология»), М.Холмуҳамедов (Ёшлар меҳнат бозорини тартибга солиш), К.А.Эшпўлатов (Меҳнат бозори ва касбий таълим узвийлигини таъминлаш), М.Б.Атаниязова (Миллий меҳнат бозорини тартибга солишини такомиллаштириш) ва бошқаларнинг тадқиқотларида ўз ривожини топган.

Бизнинг хаётимизга барқарор кириб келган “ишсиз ёшлар рақобатбардошлиги” тушунча муносабати билан, уни янада аниқлаштириш зарур, деб ҳисоблаймиз, чунки шу масала бўйича фикрлар бир-биридан кескин фарқ қиласи.

Хусусан, Л.Г. Шатохин “кенг маънода бу – потенциал сотиб оловчи, яъни ёлланиб ишлайдиган иш берувчи учун меҳнат бозоридаги ходимлар хислатларининг фойдалилик (жозибадорлик) даражаси; тор маънода бу – ходимга бўш иш ўрни учун курашда устунлик берадиган касбга (мутахассисликка) эга бўлиш”, деб ҳисоблаган. [10].

РЕФОРМЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН В СФЕРЕ ВНЕШНЕЙ ТРУДОВОЙ МИГРАЦИИ Алимов Темур Эркинович	155
VILOYATDA ISHLAB CHIQARISH VA FAN INTEGRATSIYASINI YANADA RIVOJLANTIRISH	160
.....	
PAXTANI MAYDA IFLOSLIKDAN TOZALASH MASHINASINI TAKOMILLASHTIRISH Xodjiyev Muksin Tadjiyevich, Isayev Shaxbozbek Shavkatjonovich.....	161
YANGI POLIMER KOMPOZITSION MATERIALLI KOLOSNIKLI PANJARANI UXK PAXTA TOZALASH MASHINASI UCHUN TEBRANISH ChASTOTALARINI ANIQLASH Xodjiyev Muxsin Tadjiyevich, Murodov Orif Jumayevich.....	165
IKKI QARAMA-QARSHI QUVURDAN KELAYOTGAN HAVO VA TOLALI ARALASHMANI O'ZARO XARAKATLANISHINI HISOBLSH M.T. Xodjiyev, O.N.Alimov	170
ОТМ ТАЛАБАЛАРИНИ ИШ БИЛАН БАНДЛИККА ТАЙЁРЛАШ АСОСИДА МЕҲНАТ БОЗОРИНИНГ САМАРАЛИ РИВОЖЛАНИШНИ СТРАТЕГИК КОНЦЕПЦИЯСИ Ф.М.Зикрияев, Н.Расулова, С.Қаюмова.....	175
ОТМ ТАЛАБАЛАРИНИ ИШ БИЛАН БАНДЛИККА ТАЙЁРЛАШ АСОСИДА ИҚТИСОДИЁТНИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ МАВЖУД ХОЛАТИ З.Зикрияев, Б.Норбўтаев, Н.Расулова, З.Негматуллаева.....	179
PEDAGOGICAL COMMUNICATION IN STRATEGY AND TACTICS PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL IMPACT F. Niyazov	183
SPORT TRENIROVKASI TIZIMIDA ISH QOBILIYATINING JISMONIY VA FUNKSIONAL KOMPONENTLARINI RIVOJLANTIRISH Bairbekov Mamatqul Gaibnazarovich..	185
WAYS TO DEVELOP STUDENTS' INTEREST IN PHYSICAL CULTURE Bairbekov Mamatkul Gaibnazarovich	188
ФИЗИОЛОГИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ (ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ), СРЕДСТВА И МЕТОДЫ РАЗВИТИЯ ПРЫГУЧЕСТИ Баирбеков Маматқул Гаибназарович....	190
BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARIDA AXBOROT BILAN ISHLASH MADANIYATINING HUQUQIY ASOSLARI Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Bo'riyeva Shaxnoza Inat qizi.	193
.....	
КЛАССИФИКАЦИЯ СУШИЛЬНЫХ УСТАНОВОК, ПРИМЕНЯЕМЫХ В КОЖЕВЕННО- МЕХОВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ Давлатов Пулат XXX.....	195
АНАЛИЗ ИНТЕГРАЦИОННОГО ПРОЦЕССА ПЕРЕРАБОТКИ СЕЛЬХОЗПРОДУКЦИИ Давлатов П., Омонова Гулнозабону	198
ВЫСОКОЭФФЕКТИВНАЯ КОНСТРУКЦИЯ КРЕПЛЕНИЯ ПОЧВОРЕЖУЩЕГО РАБОЧЕГО ОРГАНА Элибаев Анвар Ахматович	199
ВЛИЯНИЕ ТЕХНИЧЕСКОГО СОСТОЯНИЯ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ НА БЕЗОПАСНОСТЬ ДВИЖЕНИЯ Элибаев Анвар Ахматович, Худойбердиев Икром Акрамович	201
.....	
5LP ЛИНТЕРНИНГ АРРАЛИ ЦИЛИНДРИ БЎЙИЧА ИЗЛАНИШЛАР Эшкувватов Шокир Фахриддинович	203
5LP LINTERNING ARRALLI SILINDRI Eshquvvatov Shokir Faxriddinovich, Yangiboyev Ikromjon Berdikul o'g'li, Berdimurodov Bekzod Qurbonovich	206
KO'YLAK VA BLUZKALARING PASTKI QIRQIMLARIGA ISHLOV BERISH VA PARDOZLASH JARAYONINI TRAKOMILLASHTIRISH Isayeva Rano Mardiyevna	208
KIYIM ISHLAB CHIQARISHDA DIZAYN VA KONSTRUKSİYANING O'RNI Islamova Rahbarxon Ravshanovna	212
MUHANDISLIK VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANIDA PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALARNI QO'LLASH ZARURATI Kasimov Ablakul Saitkulovich....	216
СОЗДАНИЯ ПОДВИЖНОГО УСТРОЙСТВА ДЛЯ ТРАНСПОРТИРОВКИ ХЛОПКА И АНАЛИЗ ЕГО МОБИЛЬНЫХ ТРАНСМИССИЙ Максудов Равшан Хасанович, Шухратов Шароф, Якубов Ином.....	219
MUHANDISLIK GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA BO'LAJAK CHIZMACHILIK O'QITUVCHILARINING KASBIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH Panjiyev Orifjon Erkinovich.....	226